

יום ב', כ"א באייר תשס"ה (30 במאי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, כ"א באייר, 36 יום, שהם חמישה שבועות ויום אחד לעומר.

הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה, במהרה בימינו אמן. סלה.

מפקד האוכלוסין במשפט העברי – [סיום]

הרב אליעזר יהודה ולדנברג, חבר בית הדין הרבני הגדול, בחיבורו "קונטרס מפקד תושבים", סוקר את צורות המפקד השונות בתנ"ך ופירושן, ובכלל זה הוא דן בהרחבה במפקד שעשה דוד ובתוצאותיו. הרב ולדנברג מבחין בין מניינים שונים: בין **מניין מלא לבין מניין חלקי**; בין **מניין לצורך מצווה לבין מניין שלא לצורך מצווה**; בין **מניין ישיר למניין הנעשה בעקיפין**, באמצעות תחבולה. הוא מביא את דעות הפוסקים, ולפיהן אין איסור לקבל פרטים אישיים ולצרפם לרשימות (לצורך חלוקת מצרכים, ארגון עלייה לארץ וכיוצא בזה), **והוא הדין לגבי השתתפות בבחירות** באמצעות הטלת פתקים בקלפי ומנייתם - בכל אלה, הכוונה אינה למנות את מספר המשתתפים אלא לבחון את דעותיהם. עם זאת, אין בחיבורו תשובה חד-משמעית אם יש להתיר מפקדים אם לא, ונראה שהשאלות הבסיסיות עדיין הן: האם האיסוף הסטטיסטי כשלעצמו, בהתחשב ביישומיו השונים כיום, הינו איסוף לשם מצווה? והאם שיטת המפקד כיום, שאינה מנייה ישירה של נפשות, אלא נעשית באמצעות מילוי שאלונים, סיכום הנתונים שבהם ופילוחם, כלולה באיסור.

תשובות לשאלות אלה ניתן למצוא במאמרו של הרב שאול ישראלי ז"ל, אף הוא חבר בית הדין הרבני הגדול, "בדבר מפקד האוכלוסין". גם הרב ישראלי מסביר שלדעת רוב הפוסקים יש היתר לערוך מפקד אוכלוסין אם מתקיימים בו שלושה תנאים, ואלה מתקיימים, לדעתו, במפקד הנערך לפי פקודת הסטטיסטיקה:

א. המפקד צריך להיות לדבר מצווה. מאחר שמפקד האוכלוסין במדינת ישראל נועד לאסוף נתונים שיאפשרו למדינה לספק שירותים שונים לציבור ביעילות, הרי זהו מפקד שנועד לצורך מצווה.

ב. אסור למנות את האנשים עצמם, אלא יש לערוך את המפקד "על ידי דבר אחר". גם תנאי זה מתקיים במפקד האוכלוסין. במהלך המפקד מופצים שאלונים בקרב האוכלוסייה, והתושבים מתבקשים למלאם. נמצא שהספירה נעשית על ידי דבר אחר, השאלונים, ולא על ידי ספירת האנשים עצמם.

ג. אסור לכלול במפקד את כל העם. אף תנאי זה מקוים במפקד האוכלוסין, משום שבמסגרת המפקד נאספים נתונים על תושבי ישראל בלבד, ולא על כל העם, הכולל מי שגר מחוץ לגבולות המדינה.

בביאור טעמו של איסור המפקד הועלו טעמים שונים, רובם בעלי אופי מיסטי. כך, לדוגמה, מסביר רש"י שהתורה מסתייגת ממפקד ומזהירה מפני הנגף, משום שבמניין שולט "עין הרע, והדבר בא עליהם, כמו שמצינו בימי דוד". אנו, מכל מקום, אין לנו עסק בנסתרות, ונראה לנו שיש לשער שאיסור המפקד **מקורו ברעיון הנעלה של כבוד האדם**. מכיוון שכל יחיד ויחיד הוא עולם מלא, אסור להפוך אותו למספר. לדעת הרמב"ן, ביקש דוד המלך למנות את העם ולדעת את מספרם "רק לשמח לבו, שמלך על

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', כ"א באייר תשס"ה (30 במאי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

עם רב", ובכך חטא. כאשר מתייחסים לעם כאובייקט, לא כסובייקט, מרחפת סכנת מגפה, שאף היא אינה מבדילה בין אדם לאדם. [<http://www.daat.ac.il/mishpat-ivri/skirot/27-2.htm>]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל